

स्त्रीष्वनृतं न हिनस्ति प्रत्युत सत्यादरेण तस्याग एव हिनस्तीत्याह पृष्टं त्विति साक्ष्ये पृष्टं सदस्यैः अन्यथा प्रवदंतं पुरुषं पतितं यद्वदंतं तन्मिथ्या गोब्राह्मणस्त्रीदीनानाथार्थे कूटसाक्ष्यस्यापि पुण्यहेतुत्वात् तथा च हिंसाहेतुः सत्यमप्यनृतमेव अहिंसाहेतुरनृतमपि सत्यमेवेति भावः प्रकृतमाह एकार्थतायां एकप्रयोजनतायां समाहितायां आवयोस्त्वदाराधनरूपे प्रयोजने तुल्यत्वेन निश्चिते सति देवान्येव मम भार्या न शर्मिष्ठेति मिथ्यावदंतं त्वामेवानृतं न हिनस्तीत्यर्थः ॥ १७ ॥ १८ ॥ एकार्थतामेव व्याचष्टे समाविति हेराज न एतौ विवाहौ मतौ बुद्धावारूढौ समौ तुल्यावेव यदैव देवान्या त्वं मनसा वृतस्तदैव मया पीत्यर्थः अतः यस्त्वं सख्याः पतिः

पृष्टं तु साक्ष्ये प्रवदंतं मन्यथा वदंति मिथ्या पतितं न रेंद्र ॥ एकार्थतायां तु समाहितायां मिथ्यावदंतं त्वनृतं न हिनस्ति ॥ १७ ॥ ययातिरुवाच राजा प्रमाणं भूतानां स नश्येत्तमृषावदन् ॥ अर्थं कच्छुमपि प्राप्य न मिथ्या कर्तुं मुत्सहे ॥ १८ ॥ शर्मिष्ठोवाच समावेतौ मतौ राजन्यपतिः सख्याश्च यः पतिः ॥ समं विवाहमित्याहुः सख्यामेऽसिद्धतः पतिः ॥ १९ ॥ ययातिरुवाच दातव्यं याचमानेभ्य इति मेव तमाहितं ॥ त्वं च याचसि मां कामं ब्रूहि किं करवाणिते ॥ २० ॥ शर्मिष्ठोवाच अधर्मात्पाहि मां राजन् धर्मं च प्रतिपादय ॥ त्वत्तोऽपत्यवती लोके च रेयं धर्ममुत्तमं ॥ २१ ॥ त्रय एवाधनाराजन् भार्या दासस्तथा सुतः ॥ यत्ते समधिगच्छंति तस्यैते तस्य तद्धनं ॥ २२ ॥ देवान्या भुजिष्याऽस्मि वस्था च तव भार्गवी ॥ सा चाहं च त्वयाराजन् भजनीये भजस्व मां ॥ २३ ॥ वैशंपायन उवाच एवमुक्तस्तुराजा स तथ्यमित्यभिजज्ञिवान् ॥ पूजयामास शर्मिष्ठां धर्मं च प्रत्यपादयत् ॥ २४ ॥ स समागम्य शर्मिष्ठां यथाकाममवाप्य च ॥ अन्योन्यं चाभिसंपूज्य जग्मतुस्तौ यथागतं ॥ २५ ॥ तस्मिन् समागमे सुभ्रूः शर्मिष्ठाचारुहासिनी ॥ लेभे गर्भं प्रथमतस्तस्मान्नृपतिः सत्तमात् ॥ २६ ॥ प्रजज्ञे च ततः काले राजनराजीवलोचना ॥ कुमारं देवगर्भाभिराजीवनिभलोचनं ॥ २७ ॥ इति श्रीमहाभारते आदिपर्वणि संभवपर्वणियथात्युपाख्याने द्वाशीतितमोऽध्यायः ॥ ८२ ॥ वैशंपायन उवाच श्रुत्वा कुमारं जातं तु देवयानी शुचिस्मिता ॥ चिंतयामास दुःखार्ता शर्मिष्ठां प्रति भारत ॥ १ ॥

स एव चकारान्ममापि पतिः एतल्लोकप्रसिद्ध्या द्रढयति समं सह विवाहं सख्या सहैवेतरासां विवाहं सिद्धमाहुः द्वयोः प्रदेयद्रव्यत्वरणीयत्वादेस्तुल्यत्वात् अतः मे मया वृतो सिद्धतु प्राप्यै यतः पतिरसि ॥ १९ ॥ राजा तु भार्या समत्वं दासीनार्हतीत्येवं त्वाप्रकारांतरेण तदभीष्टं दातुं प्रतिजानीते दातव्यमिति ॥ २० ॥ अधर्मात् त्वदम्यवरणजाद्व्यभिचारात् ॥ २१ ॥ ननु त्वमपि पित्रादत्तेन धनेन धर्मं चरंतीति प्राप्नुहि किं स तस्येत्याशंक्याह त्रय इति ॥ २२ ॥ भुजिष्या देवान्या भुक्तं त्वां इच्छंतीति योगात् दासी ॥ २३ ॥ भुजिष्या त्वमस्यास्तथ्यमिति अभिजज्ञिवान् अभितः सा कल्येन ज्ञातवान् धर्मं क्रतुदानेन आर्त्तत्राणं ॥ २४ ॥ ॥ २५ ॥ ॥ २६ ॥ प्रजज्ञे प्रजनितवती ॥ २७ ॥ इति आदिपर्वणि नैलकंठीये भारतभावदीपे द्वाशीतितमोऽध्यायः ॥ ८२ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ श्रुत्वेति ॥ १ ॥